

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/132/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721201637
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8721201637.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. M. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa rodičov: matky C. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., V. E. XXX/X, právne zastúpená Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, a otca M. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., Š. XX, právne zastúpený JUDr. Martinom Bašistom, advokátom, so sídlom Štefánikova 8, 058 01 Poprad, v konaní o úpravu styku, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k.15P/75/2021-20 zo dňa 14.07.2021, takto

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že nariaďuje neodkladné opatrenie v tomto znení:

I. Otec je o p r á v n e n ý a p o v i n n ý stretávať sa s mal. M. každý páry týždeň kalendárneho roka v čase od piatka 18.00 hod. do nedele 18.00 hod..

II. Matka je p o v i n n á mal. M. na styk s otcom riadne pripraviť a v čase začatia styku ho odovzdať otcovi v mieste svojho bydliska. Po skončení styku je otec p o v i n n ý mal. M. odovzdať matke v mieste jej bydliska.

III. Nariadené neodkladné opatrenie b u d e t r v a ť do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 15P/75/2021.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal úpravy jeho styku s mal. M. každý páry víkend od piatka 18.00 hod. do nedele 18.00 hod..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, § 325 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“).

4. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že návrh nie je dôvodný, pretože otec neosvedčil náležitú potrebu nariadenia neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku. V predmetnej veci ide len

o komunikačný problém medzi otcom a synom, ktorý vyvstal zstretnutia syna a novej priateľky otca. Nebolo zistené, že by matka bránila styku otca s dieťaťom, naopak, sama uvedenú skutočnosť popísala tak, že syn potrebuje len spracovať danú skutočnosť a vyrovnáť sa so situáciou. Napomôcť tomu môžu aktivity počas prázdnin, s tým, že syn má absolvovať hokejové kempy, ktorých sa zúčastní aj otec.

III. Obsah odvolania otca

5. Proti uzneseniu podal odvolanie otec, uvádzajúc, že dostatočne osvedčil naliehavosť dočasnej úpravy pomerov, ako aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziace jeho vzťahu so synom. S tým sa v súčasnosti vôbec nestretáva, najmä z dôvodu psychického nátlaku, vyvíjanému na maloletého zo strany matky. Matka ovplyvňuje syna, aby cítil nenávisť voči otcovi, osobitne ohovára priateľku otca. Maloletému matka bráni v styku s otcom, cieľavedome a dlhodobo porušuje svoje povinnosti pripraviť ho na styk. Otec má za to, že správanie matky si vyžaduje nevyhnutnú dočasnú potrebu úpravy. Napadnuté uznesenie navrhol zmeniť tak, že súd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovie.

6. Matka nesúhlasí s tvrdením, že by otcovi bránila v styku s maloletým. Výhrady má voči tomu, že otec iniciuje kontakt tesne pred stretnutím, pričom matka sa mu nemôže v každej situácii prispôbovať. Otec si je navyše vedomý toho, že počas víkendov matka nepracuje a s maloletým trávi čas u jej blízkych. Otec by sa mal zamerať viac na svoj komunikačný problém so synom, viac sa o neho zaujímať. Maloletý sa len ťažko zmieruje so skutočnosťou, že otec si našiel novú priateľku. Otec však na to neberie ohľad a priateľku berie so sebou napríklad na hokejové zápasy, čím ho vystavuje neprijemnej situácii. Naproti tomu, matka má s maloletým veľmi blízky vzťah, snaží sa ho vychovávať najlepšie ako vie. Napadnuté uznesenie navrhla potvrdiť.

7. Podľa ustanoveného opatrovníka dočasná úprava pomerov nie je nevyhnutná. Vzhľadom na vek maloletého je pravdepodobné, že má problém si zvyknúť si na nové skutočnosti v živote otca. Je pritom úlohou oboch rodičov, aby bez hnevu a nenávisťi vysvetlili maloletému súčasný rodinný stav a motivovali ho k vytvoreniu väzieb s novými partnermi rodičov. O úprave styku navyše prebieha aj konanie vo veci samej, kde súd vykoná širšie dokazovanie.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že otca je dôvodné.

9. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. Výkon ich rodičovských práv a povinností k mal. M. bol naposledy upravený rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 14P/55/2020-6 zo dňa 25.06.2020. Maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matky, bez úpravy jeho styku s otcom.

10. Súčasný stav v rodine maloletého však vypovedá o absencii styku maloletého s otcom, stojacej na dôvodoch konfliktných vzťahov medzi rodičmi, tiež odmietavom postoji maloletého. Vychádzajúc z osvedčeného stavu, otec si našiel novú partnerku, s čím sa maloletý údajne nevie vyrovnáť a s otcom sa nekontaktuje.

11. Podľa právneho záveru súdu prvej inštancie nie je dôvodné pomery medzi účastníkmi konania upraviť neodkladným opatrením. Otec totižto neosvedčil, že by mu matka v styku s maloletým bránila, v prejednávanej veci sa skôr jedná o komunikačný problém otca s maloletým. S rozhodnutím súdu prvej inštancie sa však odvolací súd nestotožnil, pričom svoj postoj argumentuje nasledovne.

12. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

14. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

15. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

16. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolností, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

17. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností dbá o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už je uskutočňovaná verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Zároveň však, čl. 9 ods. 3 tohto dohovoru predpokladá, že štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa. Znamená to potom, že pokiaľ by styk s rodičom negatívne vplýval na záujmy dieťaťa alebo by tu existovala odôvodnená obava z takéhoto negatívneho vplyvu, súd po tomto zistení obligatórne styk maloletého dieťaťa s rodičom obmedzí alebo ho aj zakáže.

18. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

19. V kontexte vyššie uvedeného, odvolací súd stavia na piedestál hodnôt najlepšie záujem maloletého, ktorý vyhodnocuje na základe kritérií, demonštratívne vymedzených zákonodarcom v cit. čl. 5 zákona o rodine. Maloletý je v súčasnosti zverený do osobnej starostlivosti matky. Otec ako nerezidentný rodič sa s maloletým stretáva len problematicky, na jeho tréningoch, kempoch či inak v prítomnosti matky. Predostretý stav však podľa predstáv odvolacieho súdu nezodpovedá prezumovanému záujmu maloletého na budovaní jeho citových väzieb s obidvomi rodičmi.

20. Ak je komunikácia rodičov konfliktná a na styku otca s maloletým sa nevedia dohodnúť, vyvstáva potreba prijatia autoritatívneho súdneho rozhodnutia, v opačnom prípade možno rozumne predpokladať ďalšiu degradáciu vzťahu syna a otca. Odvolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti uznáva zásadne rovnocenné postavenie rodičov čo do výkonu ich rodičovských práv a povinností. Berúc do úvahy, že otec sa na výchove maloletého podieľa len formou styku, navrhovaná úprava v rozsahu každého párneho víkendy by mala byť akýmsi minimálnym štandardom, zohľadňujúcim predovšetkým vek maloletého.

21. Samozrejme, odvolací súd neopomína súčasne odmietavý postoj maloletého vo vzťahu k jeho otcovi, ako to prezentuje v konaní matka. K uvedenému stavu celkom zrejme došlo po tom, čo si otec našiel novú partnerku a maloletý sa o tom dozvedel. Správne v tejto súvislosti uviedol súd prvej inštancie, že sa jedná len o komunikačný problém. Na rozdiel od súdu prvej inštancie sa však odvolací súd domnieva, že otcovi a synovi je potrebné vytvoriť priestor na spoločné trávenie času, inak si len sťažka vypovedajú o svojich ťažkostiach. Osobitne je potrebné prísť k bezodkladnej súdnej úprave, ak otec prezentuje súdu obavy z možnej manipulácie maloletého zo strany matky.

22. V tejto súvislosti apeluje odvolací súd na obidvoch rodičov, aby sa zdržali akejkolvek vedomej manipulácie maloletého voči osobe druhého rodiča, resp. nového partnera rodiča. Rodičovský vzťah je totižto najdôležitejším spoločenským vzťahom, ktorý v podstatnej miere formuje osobnosť dieťaťa. Ak sa preukáže, že niektorý z rodičov negatívne ovplyvňoval city maloletého, výrazne sa porušuje bezpečnosť výchovného prostredia takéhoto rodiča a tento stav potom smie viesť až k zmene osobnej starostlivosti o maloletého, resp. zákazu styku rodiča s dieťaťom.

23. Každopádne, maloletý si s otcom postupne budovali vzťah až do momentu, kým si otec našiel novú partnerku. Pre maloletého ide o novú životnú situáciu a hoci ju privolal otec, jeho konanie žiadnym spôsobom nie je previnením voči výkonu rodičovských práv a povinností. Po rozpade manželského vzťahu si každý z rodičov prirodzene hľadá nového partnera a len ohľaduplnou komunikáciou sa na ňu maloletý adaptuje.

24. Otec si doposiaľ riadne vykonával svoje rodičovské práva a povinnosti, preto nie je dôvodné hrubým spôsobom obmedzovať jeho styk s maloletým, resp. podmieňovať ho predchádzajúcim súhlasom matky. Rodičia v súčasnosti nie sú ochotní a schopní dospieť k dohode, preto odvolací súd pristúpil k autoritatívneho riešenia veci, a to bezodkladne, predchádzajúc akýmkoľvek spôsobom manipulácie maloletého.

25. Navrhovanú úpravu styku počas každého párneho víkendu považuje odvolací súd za súladnú s najlepším záujmom maloletého. Otcovi sa týmto otvára priestor na výlety a iné voľnočasové aktivity s maloletým, ktoré prispievajú k naplneniu cieľov budovania ich vzájomných vzťahov. Aj v tejto súvislosti však odvolací súd apeluje na otca, aby vnímal potreby a citové rozpoloženie maloletého, osobitne vo vzťahu k novej partnerke a podľa toho ju zapájal do spoločných aktivít.

26. Zhrnúc uvedené, otec v konaní osvedčil ohrozenie najlepšieho záujmu maloletého, ktorému nie je vytvorený priestor na budovanie citového vzťahu s otcom. Súčasne, pre obavy z možnej manipulácie maloletého bolo potrebné bezodkladne zabezpečiť spoločné trávenie času maloletého s otcom, aby citové vnímanie dieťaťa bolo obrazom jeho vlastnej empirie, nie vnútených ohováraní.

27. Za daného stavu odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP v sporení s ust. § 2 ods. 1 CMP a návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

28. V prebiehajúcom konaní vo veci samej súd prvej inštancie zároveň vykoná širšie dokazovanie, v rámci ktorého zhodnotí aj efektivitu nariadeného neodkladného opatrenia, tiež ochotu rodičov spolupracovať pri jeho vykonávaní.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).